

Hvornår skal vi købe vores pejsebrænde?

For få år tilbage var det en selvfølge, at man fik leveret sit brænde i skovningsperioden 1/ 11-1/ 4, for så var man sikker på at brændet var vinterskovet, hvor træets saft indhold er minimalt og antallet af skimmel-/ svampespore mindst mulige. Disse tider har ændret sig. Nu køber man stort set brænde næsten hele året rundt.

Køber man langtidstørret pejsebrænde om efteråret/vinteren til efterfølgende brug er sandsynligheden for at modtaget pejsebrænde godt kunne være bedre til stedet. Man må nemlig gøre sig helt klart, at pejsebrænde meget sjældent tørrer mere efter ca. 1. september.

Pejsebrændet vil efterfølgende stille og roligt optage mere eller mindre fugt, alt afhængig af hvor høj luftens relative fugtighed er hen over sæsonen. Enhver afdækning af pejsebrændet hos producenten og flytning til kundens adresse gør heller ikke sagen bedre, specielt ikke hvis man er inde i en regnvejrperiode. Det er således ikke ualmindelig at pejsebrænde, som har været dejligt tørt i august måned, kan fugte op til både 26 og 28 % når galt skal være.

En synlig indikator for hvilke dage pejsebrændet kan tænkes at suge fugt til sig kan være, hvis der om morgenen er dug eller regn på front ruden af din bil, så har der sikkert også været det på dit pejsebrænde - brændet har bare opsuget noget af fugten.

Køb under alle omstændigheder dit tørre pejsebrænde hjem senest 1 måned før brug, så har det en rimelig chance for at blive akklimatiseret hvis ellers vejret tillader det.

Vort pejsebrænde er vinterskovet, savet, flækket og sat til tørre senest 1 . april.

De forskellige brændesorters egenskaber og ulemper

Mange "brændeovnsbrugere" fokuserer udelukkende på brændets brændværdi. Til dem er der at sige - hvis brændet har samme tørhed vil brændværdien indenfor alle træsorter være på ca. samme niveau. Brændeværdien udtrykkes nemlig i Kcal/ kg. brændsel.

Forskellen mellem de enkelte træsorter er træets massefylde. Den varierer lidt fra den ene træsort til den anden - ja selv indenfor samme træsort. Massefylden udtrykkes i kg/m³. I nedennævnte skema er vist de forskellige brændesorters egenskaber og ulemper.

		Bøg	Eg	Rødel	Birk	Ask
1	Brændets massefylde	Ca. 100 %	Ca. 100 %	Ca. 85 %	Ca. 94 %	Ca. 99 %
2	Skal min. stå til tørre	2 år	2-3 år	1/4-1/10	1/4-1/10	1-2 år
3	Let at tænde op i	Besværlig	Vanskelig	Let	Meget let	Let
4	Nødvendig primærluft (træk)	Meget	Rigtig Meget	Lidt	Meget lidt	Lidt
5	Brændetid	3-4 timer	3½-4½ time	2-3 timer	2½-3 1/2time	3-4 timer
6	Røgens lugt	Svagt røget	Sur	Svagt Røget	Skovfrisk	Svag frisk

Hvor længe skal pejsebrænde stå til tørre?

Det har alt tid været en gylden regel at pejsebrænde skal være savet, kløvet og sat til tørre senest 1. april for at der skulle være chance for at brændet kan blive nogenlunde tørt til den kommende sæson. Mange brændeovnsbrugere gør utroligt meget ud af at lave sig noget rigtig godt og tørt pejsebrænde. Disse bruger køber deres pejsebrænde hjem i den tidlige forårsperiode og lader det "grov tørre" udendørs et helt år. Næste forår/ sommer "fin tørres" pejsebrændet indtil medio august, hvor vejret som regel er bedst og mest tørt - så bliver brændet det også. Man flytter nu brændet ind i sit brændeskur, carport eller lignende tørt sted, hvor fugt og dug ikke kan nå ind - nøjagtigt ligesom når landmændene høster deres korn og hø. Disse brændebrugere kan med sindsro på fyringssæsonen imødesee med en garanteret sikkerhed for en særdeles vellykket fyring både økonomisk og arbejdsmæssigt.

Da ovennævnte handling for mange føles både plads- og arbejdskrævende, ser man i dag flere og flere som bliver "chance fyre", det vil sige, at man springer "fin tørringen" over og lever med de følger det nu end kan være at fyre med brænde som ikke er helt optimalt.

I langt de fleste tilfælde går det da også godt, men sandsynligheden for at den daglige fyring kan blive lidt besværligt og uøkonomisk er tilstedet - fordi:

- Pejsebrænde tørre jo ikke ens og lige hurtigt. For eksempel er kerne træ betydeligt længere om at tørre end top- og krone træ
- Træ stammerne indeholder ved fældning hver især forskellige saftmængder
- Pejsebrænde inde i brændestablen tørre langsommere end brændet yderst
- Store stykker pejsebrænde tørrer langsommere end små stykker
- Pejsebrændet på solsiden tørrer naturligvis bedre end på skyggesiden
- Husk også vej ret. Man kan risikere at vej ret kun er tørt, varmt og luftigt inogle ganske få uger.

Der er altså en lang række faktorer, som har indflydelse på pejsebrændets endelige kvalitet. Pejsebrænde må siges at være optimalt tørt når dets fugtighed måles til ca. 18 - 20 %. Har man ikke mulighed for at måle fugtigheden kan følgende indikatorer fortælle lidt om brændets tilstand:

- En synlig indikator for at brændet er langtidsstørret er at dets overflade er blevet lidt gråt og kedeligt at se på
- Der kan i ny og næ findes lidt indtørret skimmel- og svampespore på specielt træets ender og bliv ikke forbavset, hvis du skulle møde et par edderkopper som har fundet husly i dit pejsebrænde
- Banker du 2 stykker pejsebrænde sammen må klangen ikke være "død" den skal helst være skarp og klingende

Skimmel- og svampedannelser på pejsebrænde

Som bekendt kommer alt brænde fra skoven. Alle ved at der i skoven gror en rig flora af blandt andet rigtig mange skimmel- og svampetyper, fordi de ideale vækstbetingelser her er til stede - nemlig fugt, mørke og varme. Hovedparten af disse skimmel- / svampetyper forefindes også på træ stammerne. De fleste er usynlige eller ganske små - man lægger faktisk ikke mærke til dem til dagligt. Når træ stammerne kommer ud fra skoven svækkes deres livsbetingelser ganske betydeligt, fordi sol, lys og tør luft vil begynde at udtørre træ stammernes ydre. Kun de mest hårdnakkede og velplejede vil måske overleve i en kortere periode, selvom træ et er optimalt tørt. Enkelte kan følge træ et hele vej en indtil disse bliver afbrændt hjemme hos forbrugeren.

Det har de senere år været kendt at vej ret har opført sig anderledes end normalt. Vi har oplevet lange perioder, hvor vejret i stedet for at være koldt / tørt har været unormalt fugtigt / varmt. Under sådanne forhold har mange planter vanskeligt ved at finde ud af om de skal til at spire/ formere sig. Det gælder naturligvis også for de skimmel- / svampespore som hårdnakket har overlevet tørrings processen. Derfor kan der på pejsebrænde, som er langtidstørret af og til forekomme synlige udtørrede og døde skimmel-/ svampespore - som i øvrigt ingen skadelig effekt har. Specielt på birk kan der under visse vejrforhold komme en del hvid skimmel-/svampespore.

Sådan opbevarer man sit pejsebrænde derhjemme

Har du købt pejsebrænde som kun er "grovtørret", må det aldrig opbevares i et lukket rum, som for eksempel i en kælder eller i en lukket garage, fordi det kan være at brændet ikke er ensartet tørt.

Sandsynligheden for fugtskader og opblomst ring af skimmel- / svampespore vil være til stede. Sådan pejsebrænde skal altid opbevares et meget luftigt sted - et sted hvor dug og luftens fugtighed har svært ved at komme ind. Det kan for eksempel være opad endevæggen i din carport eller på en overdækket terrasse. Det helt rigtige sted er naturligvis, hvis man har et rigtigt brændeskur med tremmevægge på alle 4 sider og med klart tag så solen kan opvarme/ fordampe fugten fra pejsebrændet. Dug, klamt og fugtigt vej r er over en længere periode brændebrugerens fjende nummer 1. De trænger simpelthen ind overalt og sætter sit præg på ens pejsebrænde i løbet af sæsonen.